

3. Господарський кодекс України. Господарський процесуальний кодекс України: Офіційні тексти / Міністерство юстиції України. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 304 с.

Еркхаїс Р.А.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ТОРГІВЛІ КРАЇН МАГРІБА

Зовнішня торгівля є одним із головних чинників економічного розвитку країн Магрибу. Це обумовлено, насамперед, сировинною спрямованістю їх промислового потенціалу, а відтак і експорту, об'єктивними наслідками господарської, в минулому колоніальної, залежності від західноєвропейських держав.

Позитивним зрушенням у піднесенні зовнішньоторговельних відносин арабських країн слід вважати створення у 2001 році та вступ в силу 31.01.2005 року Загальноарабської зони вільної торгівлі (ЗАЗВТ). Досягнення основної мети цього початкового етапу інтеграційного угруповання - стимулювати розвиток взаємних торговельних відносин, можливо за умови, що держави-учасниці будуть чітко виконувати свої обов'язки.

Крім того, саме існування зони недостатньо для розвитку торговельного обігу між арабськими країнами, якщо при цьому не буде вирішено ряд проблем. Протягом перших трьох років (1998, 1999, 2000) усі країни-члени ЗАЗВТ зобов'язалися поступово знижувати митні збори. Стосовно зобов'язань щодо скороченню податку однакової дії, то вони виконані лише на 58%. Домовленості були реалізовані повною мірою лише країнами Ради співпраці держав Перської затоки, де такі податки не існували з самого початку. Також з'ясувалося, що найбільш вразливим місцем програми стали кількісні обмеження – жодна держава їх не відмінила. Загальний процес виконання програми коливається між 39–56%. Фактом є те, що така неефективність не обмежується однією лише ЗАЗВТ, а розповсюджується в тому числі на двосторонні та багатосторонні договори, які мають економічну спрямованість. Все це свідчить про необхідність активізації зусиль для подолання перешкод, які переважно набувають адміністративного характеру.

З іншого боку, слід ліквідувати негативні фінансові наслідки, які є наслідком скорочення митних зборів, оскільки на них спираються не розташовані в Перській затоці арабські країни в своїх державних надходженнях та покритті витрат. Незважаючи на економічні реформи, спрямовані на звільнення зовнішньої торгівлі, митний збір залишається основним джерелом державних надходжень в Єгипті, Йорданії, Тунісі та Марокко. Оскільки ці країни переживають хронічний дефіцит бюджету, то скорочення митного збору призвело б до необхідності його погашення шляхом внутрішніх і зовнішніх кредитів, наслідком чого стало б накопичення боргів; шляхом збільшення грошової маси, що призвело б до підвищення цін, або застосовуючи обидва методи одночасно.

Тим не менш, виходячи із незначного рівня розвитку внутрішньої торгівлі, не треба завищувати об'єм такого роду негативних наслідків, враховуючи однак, що загроза бюджетної кризи залишається. Ступінь загрози варіюється в залежності від ступеня важливості міжарабського імпорту: із збільшенням долі останнього зменшується сумарний об'єм податків. В цьому аспекті покращення арабських економічних відносин повинне компенсувати фінансові збитки шляхом зростання рівня міжарабських інвестицій і товарообміну.

Важлива роль в економіці і, зокрема, у зовнішній торгівлі належить також монетарній політиці – з вивільненням валюти розвивається зовнішня торгівля і навпаки. Цю закономірність необхідно враховувати при проведенні економічної політики. Вивільнення валюти ґрунтується на трьох принципах, затверджених восьмою статтею статуту МВФ: перший - відсутність обмежень на платежі поточних торгових операцій (такі обмеження роблять валюту неконвертованою). Крім того, неконвертована валюта є перепоною для інвестицій. Другий принцип передбачає відмову від системи, при якій одночасно існує декілька обмінних курсів: уніфікація курсів сприяє укріпленню довіри до валюти, ліквідує анархію на валютному ринку, зменшує втручання держави у поточні операції і щоденне соціально-економічне життя. Третій - передбачає звільнення операцій, де задіяний капітал, від усіх обмежень, зокрема, перешкоджаючих обміну місцевої валюти на іноземну. Єдиними країнами арабського світу, де відсутні згадані обмеження, є держави-члени Ради співпраці держав Перської затоки, а також Йорданія та Ліван.

Розвиток міжарабської торгівлі можливий лише за умови вирішення проблеми слабкості виробничих структур. З одного боку, арабський світ виробляє продукцію, яку не здатні реалізувати місцеві ринки. Найбільш очевидним прикладом тут є нафта, споживання якої арабськими країнами не перевищує 17% від виробництва. В той же час арабам необхідні багато видів товарів, які не виробляються локально на достатньому кількісному і якісному рівнях. Так, в сфері сільського господарства різниця досягає більше 19 млрд. дол. щорічно, причому це стосується незамінних продуктів, наприклад, зернових. Щодо промислових товарів, то вони складають 67% від загального об'єму арабського імпорту, що по співвідношенню дорівнює об'єму експортованих арабами енергоносіїв. Якщо промислові товари виробляються США, Європою та деякими азіатськими країнами, а дані держави є найбільшим ринком енергоносіїв, то більша частина арабської торгівлі проходить саме з ними, в наслідок чого зникає потреба у внутрішній арабській торгівлі, що призводить до її ослаблення. На цьому фоні вивільнення торгівлі відіграє вторинну роль у порівнянні із ступенем гнучкості виробничих структур. Якщо стан арабського виробництва залишатиметься таким самим, то вільна зона не буде мати значного впливу на внутрішню арабську торгівлю. Таким чином, необхідно спрямовувати зусилля на диверсифікацію виробничої бази, покращення кількісних показників виробництва і якості продукції.

Ермоленко С.В.

ЗАВИСИМОСТЬ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ В УКРАИНЕ ОТ КУРСА ЕВРО

Мы выбрали в качестве темы исследования такой аспект, как „Зависимость экономических показателей в Украине от курса евро“. Эта тема уже исследовалась Борисенко Б.Н., Теслей Т.Н., Юрчишиным В.В. и другими, но до сих пор является новой и ее досконального раскрытия для Украины в данный период нет, потому этот вопрос является очень важным и актуальным.

Валютные курсы в Украине, как показало время, очень изменчивы. Это еще одна причина для того, чтобы разобраться в том, как влияет курс евро на экономические показатели в Украине и какие последствия могут иметь его колебания.

К самым важным показателям, характеризующим экономическую среду страны, относятся уровень инфляции, про-

центные ставки по кредитам и депозитам, уровень ВВП, уровень доходов населения, количество инвестиций. Экономические отношения и связи в международном экономическом сообществе невозможны без учета указанных показателей для каждой страны.

Выбранные для работы данные, а именно курс евро и количественные значения основных экономических показателей постоянно изменяются и колеблются.

Прослеживается постоянный рост курса евро относительно гривны, вместе с тем и рост основных экономических показателей: ВВП, доходов населения. Уменьшаются ставки по кредитам и депозитам, что говорит о прямой зависимости этих показателей от курса евро.

Прогноз показывает дальнейший рост курса евро и, как следствие - органическое изменение основных экономических показателей страны.

Источники и литература

1. Юрчишин В.В. Монетарні та валютні ризики країн з перехідною економікою: Навч. посіб. – К.: Вид-во УАДУ, 2000. – 44 с.
2. Международные финансовые рынки. П.Н. Тесля под ред В.П. Бусыгина. – Новосибирск, «Экор», 1995 – 224 с.
3. WWW.BANK.GOV.UA
4. WWW.UKRSTAT.GOV.UA

Жукова Т.С.

ИЗ ОПЫТА ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ: «ДОНЕЦК» (ДОНЕЦК) И «АЗОВ» (МАРИУПОЛЬ)

Успех экономической реформы в Украине зависит от активизаций инвестиционного процесса и создания свободных экономических зон (СЭЗ) и территорий приоритетного развития (ТПР), что является эффективным средством привлечения иностранных инвестиций в хозяйственный оборот. СЭЗ «Донецк» и «Азов» оказывают содействие социально-экономическому развитию региона, т.е. влияют на объем производства, внешнеэкономические операции, а также на создание новых рабочих мест и внедрение новых технологий.

На территории Донецкой области находятся две специальные экономические зоны - «Донецк» и «Азов»; статус территорий приоритетного развития имеют 26 городов и 7 районов. Как известно продолжительность специального статуса для СЭЗ «Донецк» и СЭЗ «Азов» составляет 60 лет каждая.

Анализ результатов функционирования СЭЗ и ТПР с 1998 г. по 2004 г. показал возрастающую инвестиционную и экономическую активность, улучшение ситуации на рынке труда, снижение социальной напряженности. За 6 лет в СЭЗ и ТПР в Донбассе зарегистрировано 215 инвестиционных проектов на общую сумму 3,9 млрд. долларов США. За 2004 г. в рамках закона о СЭЗ по всем одобренным инвестиционным проектам в область поступило инвестиций на сумму 284 млн. долларов США. Предприятиями произведено продукции на сумму 12 млрд. 593 млн. 600 тыс. грн. Основная часть проектов – 115 на сумму более 2012 миллионов долларов США – будет реализовываться в базовых отраслях промышленности, в том числе: в металлургии – 25, угольной – 31, энергетике – 2, химической – 19, нефтеперерабатывающей – 1, машиностроении – 26, стройматериалов – 11 проектов. В легкой и пищевой промышленности одобрено 52 проекта на 229,3 миллиона долларов США, в агропромышленном комплексе – 9 на 43,3 млн долл., в транспорте и связи – 17 на 764,3 млн долл., в коммунальном хозяйстве – 5 на 76,1 млн долл., а также в других отраслях. На 98 предприятиях, реализующих 139 инвестиционных проектов, начато производство продукции. Всего ими произведено продукции на 25,4 миллиарда гривен. Поступления от реализации товаров и услуг составили 22,3 миллиарда гривен, в том числе от экспорта – 8,3 миллиарда гривен, или 37,1 %. В рамках реализации проектов создано 19008 новых и сохранено 35814 рабочих мест.

Закон Украины «О специальных экономических зонах и специальном режиме инвестиционной деятельности в Донецкой области» предоставляет уникальную возможность увеличить приток инвестиций в регион, что важно для динамичного развития экономики, создания рабочих мест, внедрения новых технологий и передового опыта. С учетом новых механизмов инвестирования здесь можно обеспечить диверсификацию экономики и выполнить целый ряд социальных программ.

Донецкая область сотрудничает с такими всемирно известными компаниями, как Cargill, MetalsRussia, которые создали здесь крупные производственные мощности. Украинские и зарубежные инвесторы в равной доле вкладывают средства в экономику области - законом для них предусмотрены одинаковые налоговые и таможенные льготы.

Таким образом, можно сделать вывод, что в Донецком регионе уже произошли положительные социально-экономические сдвиги, вызванные развитием СЭЗ и ТПР, но необходимо установить, чтобы был скорректирован соответствующими законами специальный режим их налогообложения и инвестиционной деятельности.

Формированию внешнеэкономических связей региона и развитию транспортной инфраструктуры содействует географическое расположение региона, разветвленная сеть железнодорожных, автомобильных дорог, выход к Азовскому морю, высококвалифицированная рабочая сила, ведущее положение региона. И эти доводы – в пользу инвестиций, которые создадут необходимые коммуникационные условия для интеграции в мировое экономическое сообщество.

10 ДОВОДОВ В ПОЛЬЗУ ИНВЕСТИЦИЙ

1. Выгодное географическое положение области
2. Доступ к рынкам Восточной Европы и других регионов
3. Международные отношения
4. Высококвалифицированная рабочая сила
5. Развитая инфраструктура
6. Энерго-, тепло- и водоснабжение
7. Специальный режим СЭЗ и ТПР
8. Ведущее положение региона в Украине
9. Развитая промышленность
10. Опыт инвестиционной деятельности